

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/187/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818201987
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8818201987.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloletých, mal. R. N., narodeného XX. XX. XXXX a mal. M. N., narodeného XX. XX. XXXX, obaja bytom pri matke, zastúpení kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou deti rodičov: G. H. N., narodenej XX. XX. XXXX, bytom Q. XXX, zastúpenej JUDr. Dušanom Kmecom, advokátom, M. R. Štefánika 2465, Vranov nad Topľou a B. C. N., narodeného XX. XX. XXXX, bytom T. XXX/XX, H., zastúpeného JUDr. Milošom Kaščákom, advokátom, AK, Kalinčiakova 10, Vranov n.T., v konaní o zmenu výkonu rodičovských práv a povinností, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 6P/149/2018-155 zo dňa 08.08.2019 taktó

r o z h o d o l i :

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o výživnom a dlžnom výživnom.

II. M e n í rozsudok vo výroku o úprave styku otca s mal. deťmi, čím sa mení rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 8P/59/2015-100 zo dňa 21.03.2017 v tejto časti tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. deťmi v každom párnom kalendárnom týždni vo štvrtok v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. a v každom nepárnom kalendárnom týždni v pondelok v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod., s tým, že otec je povinný mal. deti prevziať v čase určenom pre začatie styku v zariadení školskej dochádzky mal. detí a po skončení styku je otec povinný odovzdať mal. deti matke v mieste bydliska matky, s výnimkou obdobia školských prázdnin mal. detí, kedy si otec mal. deti v čase začatia styku prevezme od matky v mieste bydliska matky a po skončení styku ich odovzdá matke v mieste bydliska matky.

III. Otec je o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. deťmi každý nepárny kalendárny týždeň v čase od piatku od 17.00 hod. do nedele 16.00 hod. Počas letných prázdnin mal. detí je otec oprávnený stretávať sa s mal. deťmi v čase od 01.07. od 9.00 hod. do 07.07. do 19.00 hod. a od 01.08. od 9.00 hod. do 07.08. do 19.00 hod., počas zimných prázdnin mal. detí je otec oprávnený stretávať sa s mal. deťmi v každom párnom kalendárnom roku v čase od 24.12. od 9.00 hod. do 25.12. do 16.00 hod. a v každom nepárnom roku od 26.12. od 9.00 hod. do 01.01. do 16.00 hod., počas veľkonočných sviatkov v každom párnom kalendárnom roku v čase od Veľkonočného štvrtku od 9.00 hod. do Veľkonočnej soboty do 16.00 hod. a v každom nepárnom kalendárnom roku v čase od Veľkonočnej nedele od 9.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 16.00 hod. a počas jarných prázdnin v každom kalendárnom roku od soboty od 9.00 hod. do utorka do 16.00 hod.

Otec je p o v i n n ý mal. deti v určený čas začatia styku prevziať od matky v mieste bydliska matky a po ukončení styku ich v určenom čase odovzdať matke v mieste bydliska matky. Matka je p o v i n n á mal. deti na stretnutie s otcom riadne pripraviť a odovzdať ich otcovi v mieste svojho bydliska.

IV. Otec je o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. deťmi prostredníctvom Skype v každom kalendárnom týždni v stredu v čase od 18.00 hod. do 18.30 hod.. Matka je p o v i n n á zabezpečiť, aby mal. deti boli dostupné na konverzáciu s otcom prostredníctvom web kamery a aplikácie Skype.

V. Obaja rodičia sú povinní v prípade, že sa styk z vážnych dôvodov nebude môcť uskutočniť, oznámiť túto skutočnosť druhému z rodičov, minimálne 24 hodín pre začatím určeného styku.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania, argumentácia účastníkov konania

1. Predmetom konania je zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k mal. R. a M. N.. Matka podala návrh na zmenu úpravy rozsahu styku otca s maloletými deťmi a zvýšenie výživného. Naposledy bolo o výkone rodičovských práv a povinností rozhodnuté v konaní, ktoré sa viedlo na Okresnom súde Vranov nad Topľou sp.zn. 8P/59/2015. Návrh podala z dôvodu, že otec nedodríava stretnutia určené súdom. Mal. M. nastúpi do základnej školy, bude potrebné sa venovať príprave na učenie, nebude vhodné, aby takéto stretávanie prebiehalo. Otec so zmenou nesúhlasil. Zároveň matka žiadala zmeniť rozsah vyživovacej povinnosti a zvýšiť vyživovaciu povinnosť z dôvodu, že podľa jej názoru sa zvýšili odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj možnosti a schopnosti otca platiť vyššie výživné.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že: „M e n í s a výživné určené rozsudkom Okresného súdu Vranov n.T., č.k. 8P/59/2015-100 z 21.03.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č.k. 2CoP/20/2017-130 zo dňa 27.11.2017 a to tak, že sa zvyšuje výživné na mal. R. N., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 100,-- Eur mesačne na sumu 110,-- Eur mesačne a na mal. M. N., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 70,-- Eur mesačne na sumu 90,-- Eur mesačne, vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, začínajúc dňom 01.01.2019.

Dlžné výživné za obdobie od 01.01.2019 do 31.07.2019 na mal. R. v sume 70,-- Eur a na mal. M. v sume 140,-- Eur je otec povinný zaplatiť k rukám matky do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

M e n í s a výrok rozsudku týkajúci sa úpravy styku otca s mal. deťmi a to tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. deťmi každý nepárny týždeň v roku od piatku od 17.00 hod. do nedele do 16.00 hod. Otec je oprávnený stretávať sa s mal. deťmi každý rok od 01.07. od 9.00 hod. do 07.07. do 19.00 hod. a od 01.08. od 9.00 hod. do 07.08. do 19.00 hod., každý páry rok od 24.12. od 9.00 hod. do 25.12. do 16.00 hod. a každý nepárny rok od 26.12. od 9.00 hod. do 01.01. do 16.00, každý páry rok od Veľkonočného štvrtku od 9.00 hod. do Veľkonočnej soboty do 16.00 hod. a každý nepárny rok od Veľkonočnej nedele od 9.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 16.00 hod. Počas jarných prázdnin každý rok od soboty od 9.00 hod. do utorka do 16.00 hod.

Matka je povinná mal. deti na stretnutie s otcom pripraviť, odovzdať ich pred domom kde bývajú a otec je povinný mal. deti vrátiť matke pred domom, kde deti bývajú v určenom čase.

Každý z rodičov je povinný telefonicky oznámiť druhému rodičovi vážny dôvod nemožnosti realizácie styku, vždy aspoň 4 hodiny pred určeným stretnutím.

V prevyšujúcej časti návrh z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania“.

3. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie zdôvodnil zistením, že naposledy bolo vo veci rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/59/2015-100 zo dňa 21.03.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 2CoP/20/2017-130 zo dňa 27.11.2017. Výživné na mal. deti bolo naposledy upravené v roku 2017, kedy súd pri určení výšky výživného vychádzal z príjmu otca dosahovaného zo živnosti a tiež zohľadnil tú skutočnosť, že sa otec bez vážneho dôvodu vzdal majetkového prospechu a zohľadnil aj vek, zdravotný stav a vzdelanie otca. Matka požadovala zvýšenie výživného od 01.06.2018 kedy sa otec zamestnal. Súd vzhľadom k tomu, že v predchádzajúcej úprave bolo určené výživné aplikujúc zásadu potenciality a nie fakticity, t.j. aký príjem by bol otec schopný dosiahnuť mal za to, že v priebehu roka 2018 nedošlo k takému nárastu príjmu otca, ktorý by odôvodňoval zvýšenie výživného. Berúc do úvahy tieto skutočnosti ako aj odôvodnené potreby mal. detí a priemerný čistý mesačný príjem otca v roku 2019 v sume 790,- Eur, zvýšil súd výživné na mal. R. zo sumy 100,- Eur na sumu 110,- Eur a na mal. M. zo sumy 70,- Eur na sumu 90,- Eur mesačne, začínajúc dňom 01.01.2019. Dlžné výživné od 01.01.2019 do 31.07.2019 za 7 mesiacov zaviazal otca

zaplatiť k rukám matky do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Akceptujúc stanovisko mal. detí, ktorým doterajšia úprava styku počas pracovného týždňa vzhľadom na školské povinnosti a mimoškolské aktivity nevyhovuje, zmenil rozsah styku otca s mal. deťmi.

4. Právne zdôvodňuje rozhodnutie ustanoveniami § 26, § 62 ods.1,2, § 78 ods.1,3, článok 5 Zákona o rodine, § 121 Civilného mimosporového poriadku, § 191, § 217 Civilného sporového poriadku.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

III. Obsah odvolania a vyjadrení k odvolaniu

6. Proti rozsudku podáva odvolanie otec. Navrhuje, aby napadnutý rozsudok bol zrušený a vec vrátená súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo zmenený a návrh zamietnutý. Nesúhlasí so zmenou úpravy styku, pretože nie je pravdivé tvrdenie matky a následne súdu, že nemá záujem sa stretávať s deťmi, vždy o zmene telefonicky informoval matku. Matka navrhuje skrátiť čas vrátenia detí o jednu hodinu, nerozumie prečo je to také dôležité, vždy keď deti zoberie, nemôže to mať žiaden vplyv na prípravu do školy. Nie je doložené ani jedno stanovisko detí znaleckým posudkom. Má podozrenie, že deti sú mu takýmto spôsobom odcudzované. Nesúhlasí so zvýšením výživného. Poukazuje na to, že jeho čistý mesačný príjem od 01.06.2018 do 31.12.2018 bol 633,- Eur, čistý mesačný príjem od 01.01.2019 do 30.06.2019 757,- Eur a príjem bol vyšší, lebo je v ňom započítaná aj odmena za celý rok. Nesúhlasí s rozhodnutím o stanovení vyššieho výživného. Súd vychádzal len z čistej mzdy z prvého polroka. Nie je v jeho schopnostiach a možnostiach platiť takto zvýšené výživné.

7. Matka podala vyjadrenie k odvolaniu otca. Navrhla potvrdiť rozsudok ako vecne správny. Zostáva na svojich tvrdeniach, že otec nemá záujem o maloleté deti o stretávanie sa ani počas kalendárneho týždňa, nechce si uvedomiť aké sú potreby maloletých detí, maloletí sa cítia veľmi unavení, R. sa nevládal sústrediť na učenie, nevedel už nič si zapamätať, domáce úlohy si písal neskoro, v čase, keď mal spať.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - účastníkom konania v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm.d/,g/ C.s.p.) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 C.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku vo výrokoch o výživnom, dlžnom výživnom podľa § 387 C.s.p., a pre zmenu rozsudku podľa § 388 C.s.p. vo výroku o styku.

9. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku i argumenty predostreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky na dané skutkové okolnosti pre zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností otca k maloletým deťom.

10. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá C.s.p., pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

11. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 C.s.p. i ust. § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). C.s.p. v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka res iudicata - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu

dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „rebus sic stantibus“). Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča.

12. Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci pre prijatie záveru o potrebe zmeny rozsahu doposiaľ stanoveného výživného. V nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky možno konštatovať, že zvýšenie výživného zodpovedá schopnostiam a možnostiam povinného, výška zvýšeného výživného je primeraná a zodpovedajúca reálnym možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča, a odôvodneným potrebám oboch oprávnených detí. Stanovenie momentu zmeny rozsahu výživného je správne. Odvolací súd po preskúmaní námietok otca, zohľadňujúc výsledky dokazovania prijal záver o nedôvodnosti jeho námietok. Svoj záver odôvodňuje nasledovne.

13. Zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplývajú nasledujúce závery. Rodičia maloletých detí sú rozvedení. Osobnú starostlivosť zabezpečuje matka. Otec doposiaľ prispieval na výživu maloletých detí sumou 170,- Eur mesačne. Posledná úprava výživného bola v roku 2017. Obaja rodičia majú vyživovaciu povinnosť iba k spoločným maloletým deťom. Matka v čase podania návrhu považuje sumu 270,- Eur mesačne na výživu maloletých detí za dôvodnú. Pokiaľ ide o náklady k maloletým deťom, preukázateľne sú to náklady, ktoré súvisia s bežným uspokojovaním potrieb, ako je stravné, ošatenie, obuv, náklady na čistiace prostriedky, drogériu, kozmetiku, náklady, ktoré súvisia so zdravotným stavom, zdravotnou starostlivosťou maloletých detí. Medzi oprávnené náklady maloletých detí patria aj náklady na voľnočasové aktivity, náklady na záujmovú činnosť, aktivity súvisiace so štúdiom, náklady na školské výlety u maloletého R.. Maloletý M. v čase podania návrhu ešte bol predškólakom a už rovnako je žiakom základnej školy s čím súvisia zvýšene náklady na výživu. Na strane maloletých sú aj náklady, ktoré sa vyskytujú sporadicky.

14. Súd prvej inštancie správne porovnáva pomery v čase poslednej úpravy výživného, ktorá bola realizovaná rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k 8P/59/2015-100 zo dňa 27.11.2017. Zhrňujúc tieto zistenia tak možno urobiť záver, že otec bol v čase pôvodného rozhodovania o výživnom spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti a vykazoval príjem z výkonu tejto činnosti 200,- Eur mesačne a zároveň z potenciality otca, ktorý má vysokoškolské vzdelanie, je bez zdravotných obmedzení a na trhu práce je schopný dosahovať minimálne aspoň úroveň minimálnej mzdy, kedy boli vyhodnotené reálne zárobkové možnosti a schopnosti otca. Matka v čase pôvodného konania o výživnom dosahovala príjem cca 550,- Eur mesačne. Mal. R. bol žiakom 2.ročníka základnej školy a mal. M. navštevoval predškolské zariadenie. Obe maloleté deti mali potreby súvisiace s uspokojovaním základných potrieb. Pomery otca sa zmenili. Stal sa zamestnancom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Centrum podpory Prešov od 01.06.2018 do 28.02.2019, od 01.03.2019 do 14.03.2019 zamestnancom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky - Centrum podpory Prešov, od 15.03.2019 do 21.05.2019 Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Centrum podpory v Prešove a od 15.06.2019 zase je evidovaný ako zamestnanec Ministerstva vnútra SR.

15. Otec namieta, že súd nesprávne zistil jeho mesačný príjem a maloletým deťom prispieva viac ako je stanovené výživné. V prvom rade je potrebné uviesť, že bez akýchkoľvek pochybností sa pomery otca v čase pôvodného rozhodnutia a v čase súčasného zmenili. V čase pôvodného rozhodnutia bol deklarovaný jeho príjem vo výške 200,- Eur mesačne, pričom sa vychádzalo z potenciality príjmu aspoň na úrovni minimálnej mzdy, ktorú by otec mohol dosahovať. V súčasnom rozhodnom posudzovanom období je otec zamestnaným a jeho príjmy z pracovnoprávneho pomeru. Je možné stanoviť jeho priemerný mesačný príjem v brutto vyjadrení vychádzajúc z vymeriavacieho základu zamestnávateľa za obdobie 6 kalendárnych mesiacov roku 2018 vo výške 992,54 Eur a v roku 2019 vo výške 1.026,- Eur brutto. Vychádzajúc z potvrdenia o plate zamestnávateľa v roku 2018 za 6 mesiacov kalendárneho roka bol priemerný čistý plat otca vo výške 757,- Eur mesačne, v roku 2019 čistý plat od zamestnávateľa za obdobie od 01/2019 do 06/2019 vo výške 757,40 Eur. Stanovenie hranice rozsahu výživného, ktoré má platiť otec predstavujú v percentuálnom vyjadrení u mal. R., ktorý je vo veku 11 rokov hranicu 15 % z jeho čistého príjmu, u mal. M., ktorý je vo veku 7 rokov hranicu približne 12 % z jeho čistého príjmu. Takéto percentuálne vyjadrenie je na spodnej hranici pomyselného vyjadrenia výživného,

ktoré by bolo primerané veku maloletých detí a možností a schopností otca, resp. vychádzajúc len z jeho čistého príjmu. Je potrebné ďalej uviesť, že navýšenie výživného zo strany otca je v minimálnom rozsahu oproti pôvodnému stanoveniu výživného.

16. Pri stanovení rozsahu výživného sa prihliadlo aj na výraznú mieru osobnej starostlivosti matky, ktorá sa podieľa aj na nákladoch okrem iného bývania a zabezpečovania potrieb - praní, žehlení, nakupovaní a podobných veciach, ktoré súvisia so zabezpečením osobnej starostlivosti, keďže deti žijú v spoločnej domácnosti s matkou. Práve s prihliadnutím na podiel matky na výžive detí, na dosahovaný príjem otca a celkovú životnú úroveň oboch rodičov pri komparácii oprávnených výdajov maloletých detí považuje odvolací súd za primerané stanovené výživné zo strany súdu prvej inštancie, ktoré je otec povinný platiť od 01.01.2019 a je odrazom posúdenia individuálnych skutkových okolností prejednávanej veci.

17. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil existenciu dôvodov pre zmenu pôvodného rozsudku o výške výživného v časti týkajúcej sa výživného pre mal. M. a R. v zmysle § 78 ods.1 a § 121 CMP a to z hľadiska zmeny pomerov na strane rodiča povinného platiť výživné. O výške výživného rozhodoval podľa ustanovení § 62, § 75 Zákona o rodine. Skutkové závery ohľadne príjmov otca a z toho vyplývajúcich možností a schopností platiť výživné na maloleté deti obstoja čo znamená, že správne súd prvej inštancie stanovil výšku výživného zo strany otca pre maloleté deti.

18. Po preskúmaní odvolacích námietok otca vo vzťahu k výroku o zmene úpravy styku otca s maloletými deťmi, konštatuje odvolací súd dôvodnosť námietok otca a to z nasledovných dôvodov. Súd prvej inštancie pristúpil k zmene rozhodnutia o úprave styku konštatujúc, že došlo k zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zúžiť rozsah stretávania sa otca s maloletými deťmi, poukazuje na akceptáciu stanoviska detí, ktorým doterajšia úprava styku vzhľadom na školské povinnosti nevyhovuje.

19. V každom konaní starostlivosti súdu o maloleté dieťa je prioritný záujem maloletého dieťaťa.

20. Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa článku 6 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú v najvyššej možnej miere zachovanie života a rozvoj dieťaťa.

Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú rešpektovať právo dieťaťa na zachovanie jeho totožnosti, včítane štátnej príslušnosti, mena a rodinných záväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov.

Podľa článku 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“) záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

Podľa § 25 ods. 3 ZoR, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

Podľa § 43 ZoR maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má

maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

21. Právo styku rodiča s dieťaťom je právom, ktoré vznikne tomu rodičovi, ktorému nie je dieťa rozhodnutím súdu zverené do jeho osobnej starostlivosti. V tomto smere je potrebné poukázať na článok 8 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z ktorého vyplýva pozitívny záväzok štátu chrániť záujmy rodiny a prispievať aktívne k udržiavaniu a obnovovaniu rodinnoprávnych väzieb. Vyhliadky na vytvorenie takýchto väzieb sa postupne znižia a napokon zaniknú, ak biologickému rodičovi a dieťaťu nikdy nie je dovolené stýkať sa alebo len zriedka, to znamená, že žiadne prirodzené puto nemá nádej medzi nimi ani vzniknúť. Právo styku a zásady jeho správneho výkonu sa premietajú do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane konštatoval, že je v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné vzťahy s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov (*Gorgulu versus Nemecko*), resp. že dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejavíť svoje city skutočne, slobodne, bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča (*Hansenová versus Turecko*).

22. Výnimkou zo všetkých pravidiel o povinnosti dbať na pravidelný kontakt rodičov s dieťaťom je prípad, keď záujem dieťaťa vyžaduje, aby bolo dočasne stretávanie s jedným z rodičov obmedzené, alebo úplne zakázané. Ide o výnimočné riešenie a vážny zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane dieťaťa. Tieto musia byť natoľko závažné, že ochrana záujmu dieťaťa vyvolala potrebu obmedziť prirodzený kontakt. Jediným kritériom pre vyslovenie obmedzenia alebo zákazu styku, je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. Avšak aj takéto rozhodnutie musí byť zabezpečené vytvorením predpokladov pre to, aby zúžený alebo prerušený kontakt mohol byť perspektívne obnovený.

23. Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/59/2015-100 zo dňa 21.03.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 2CoP/20/2017-130 zo dňa 27.11.2017 bol upravený styk otca s maloletými deťmi na čas po rozvode manželstva, podľa ktorého otec bol oprávnený stretávať sa s deťmi v každom nepárnom týždni od piatku do nedele a v každom párnom týždni v pondelok a v stredu.

24. Zo zisteného skutočného stavu veci vo vzťahu k stretávaniu sa otca s maloletými deťmi, z názoru maloletých detí, ktorý bol zisťovaný kolíznym opatrovníkom dňa 06.11.2018 vyplynulo, že maloleté deti uviedli, že otec pre nich nechodí v pondelok a v stredu takmer vôbec, R. tiež uviedol, že mu matka zablokovala telefónne číslo, ale povedal, že on telefón nevyužíva. Branislav sa vyjadril, že im tieto stretnutia nevyhovujú, pretože po príchode je on veľmi unavený a nechce sa mu učiť. Mal. M. uviedol, že otec za nimi nechodí a nevenuje sa im.

25. V danej veci odvolací súd akceptujúci právo detí na starostlivosť oboch rodičov, keďže sú zverené do starostlivosti len matky, pri hľadaní najlepšieho záujmu detí a pri zachovaní práva otca, priblíženiu sa zásade, aby sa rovnakou mierou mohol starať a podieľať na výchove svojich synov dospel k odlišnému záveru pre zúženie rozsahu stretávania sa otca s maloletými deťmi. Zásada rovnakej miery starostlivosti o deti by mala byť rešpektovaná pri hľadaní najlepšieho usporiadania vzťahov a hlavne rešpektujúci najlepší záujem detí. Ak sa rozhodnú sudy odchýliť od tohto princípu, tak musia odôvodniť svoje rozhodnutie ochranou iného silného legitímneho záujmu a tieto konkrétne skutočnosti, o ktoré sa opiera musia byť preukázané.

26. V prejednávanom prípade do popredia je posúvaný nezáujem detí, resp. vyslovenie ich názoru, že im nevyhovuje stretávanie sa s otcom počas kalendárneho týždňa a to z dôvodu časového hľadiska a zároveň je dôvodom opakovaná nerealizácia styku počas kalendárneho týždňa. Otec tvrdí, že na jeho strane otca existovali dôvody pre nemožnosť uskutočnenia styku a dôvody vždy matke oznámil. V rozhodovacom procese má názor maloletého dieťaťa významnú úlohu a jeho názor nemôže ostať nepovšimnutý s prihliadnutím na jeho vek a rozumovú vyspelosť, odrážajúc jeho schopnosť samostatne ho vyjadriť. V konečnom dôsledku posúdenie záujmu dieťaťa prináleží súdu. Potrebné je zdôrazniť, že názor maloletého dieťaťa nie je pre rozhodnutie súdu jediným kritériom.

27. Úlohou súdu starostlivosti o maloleté deti je riešiť situáciu komplexným náhľadom, teda aj s ohľadom na ďalšie relevantné zákonom chránené hodnoty a práva všetkých dotknutých osôb a prijať čo najlepšie opatrenie v záujme maloletého dieťaťa. Aj s prihliadnutím na názor maloletých detí, ktoré počas

kalendárneho týždňa nemajú záujem sa s otcom stretávať, odvolací súd je presvedčený, že nejde o tak závažné dôvody, pre ktoré je potrebné zúženie rozsahu styku. Odvolací súd zastáva názor, že v záujme detí nie je vyslovenie požadovanej zmeny a z vykonaných dôkazov nevyplývajú tak závažné závery, ktoré by svedčili o tom, že je v ich záujme zmeniť tento styk.

28. Otec má právo podieľať sa na výchove svojich detí, učiť sa s nimi, pripravovať ich na vyučovanie, podieľať sa na zabezpečovaní školských povinností maloletých detí, aj v priebehu kalendárneho týždňa. Otec však musí pristupovať k stanoveným pravidlám zodpovedne a svoju rodičovskú zodpovednosť prejavíť, pretože pomerne často upravený súdom styk sa nerealizoval z dôvodov na jeho strane. Nevyhnutne si musí uvedomiť, že deti majú svoj režim počas školského roka a svoje povinnosti, matka má rovnako povinnosť deti na styk pripraviť a opakované neuskutočnenie styku narúša a komplikuje daný režim všetkým. Pokiaľ otec nepristúpi zodpovedne k realizácii styku a prispôbeniu si svojich povinností vyvstane potreba posúdenia jeho skutočného záujmu podieľať sa na výchove synov. Odvolaciemu súdu je zrejmá nedostatočná komunikácia rodičov o potrebách svojich detí a uložené výchovné opatrenie podľa ustanovenia § 37 ods. 2 písm.d/ Zákona o rodine.

29. Pre chlapcov je veľmi dôležité, aby mali mužský vzor, aby sa mohli naučiť ako sa správať k ženám, k rodičom, k partnerke. Otec musí byť príkladom pre svojich synov a má si nájsť skutočne dostatok času pre realizáciu styku s deťmi, má a nastaviť svoje správanie a postoje k matke tak, aby maloleté deti vnímali správanie otca k matke ako plné rešpektu k dôležitej úlohe matky v živote synov. Rovnako je dôležité, aby dieťa malo vzor ženský, aby vnímalo matku ako milujúcu osobnosť, aby bola pre ňo dôležitým človekom v živote. Obaja rodičia musia vyslať svojim správaním jasný signál svojim synom jasný signál, že vzniknuté ťažkosti z rozpadu rodiny, za ktorý nesú zodpovednosť vzájomne vyriešili, prijali vlastný podiel zodpovednosti a snažia sa nájsť riešenie. A v neposlednom rade nezničia puto detí, ktoré nepochybne obaja milujú k jednému z nich. Schopnosť konštruktívnej komunikácie je vecou oboch rodičov.

30. Vzhľadom k zisteným skutočnostiam má odvolací súd za to, že je potrebné vytvoriť možnosť komunikácie otca aj prostredníctvom Skypu. Súčasná úroveň technického pokroku už za bežné formy komunikácie ľudstva považuje komunikáciu prostredníctvom telefonického styku, prostredníctvom Skypu a teda web kamery, výpočtovej techniky, a niet preto prekážky, aby práve v takomto prípade, ktorý je možné považovať za odôvodnený, o úprave styku s rodičom bolo rozhodnuté takýmto spôsobom. Technické možnosti (prístup k PC, nainštalovanie kamery, nainštalovanie statusu na Skype, spustenie prenosu zabezpečí matka).

31. Dosiahnuť zhodu rodičov kvôli dieťaťu nie je právom rodiča, ale jeho povinnosťou vyplývajúcou z jeho rodičovskej zodpovednosti (Jurgen Rudolf).

32. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378, § 219 ods. 3 C.s.p. a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedopíňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; účastníci, predovšetkým odvolatelia, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.04.2002, č. 64336/01, vo veci LinoCarlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5 Cdo 218/2009, 3 Cdo 51/2011, 3 Cdo 186/2012, 7 Cdo 56/2011).

33. Z vyššie uvedených dôvodov pristúpil odvolací súd potvrdeniu napadnutého rozsudku vo výrokoch o výživnom a dlžnom výživnom ako vecne správneho postupom podľa ustanovenia § 387 ods. 1 C.s.p), k zmene výrokov súdu prvej inštancie o úprave styku otca s maloletými synmi postupom podľa ustanovenia § 388 C.s.p.

34. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku s použitím ustanovenia § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov nepodal návrh na náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 57 Civilného mimosporového poriadku.

Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 :0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).